

Sprawozdanie z działalności Rady Nadzorczej Comarch S.A. w 2017 roku

W 2017 roku Rada Nadzorcza działała w następującym składzie:

- Elżbieta Filipiak - Przewodnicząca Rady
- Maciej Brzeziński - Wiceprzewodniczący Rady,
- Danuta Drobniak – Członek Rady,
- Wojciech Kucharzyk - Członek Rady,
- Anna Ławrynowicz - Członek Rady,
- Anna Pruska – Członek Rady,
- Robert Bednarski - Członek Rady.

Rada Nadzorcza odbyła w 2017 roku 5 posiedzeń (6 marca, 15 maja, 29 maja, 11 września, 27 listopada). Ponadto w dniach 6 marca, 15 maja oraz 27 listopada 2017 roku odbyły się posiedzenia Komitetu Audytu.

Głównymi tematami posiedzeń Rady Nadzorczej były:

- a) monitoring i analiza sytuacji finansowej i organizacyjnej Spółki i Grupy Comarch,
- b) ocena realizacji przez Zarząd strategii Spółki,
- c) wyznaczanie celów biznesowych dla Członków Zarządu oraz ocena ich realizacji
- d) zapoznanie się z działalnością wybranych sektorów biznesowych Spółki i Grupy,
- e) analiza i ocena ryzyka związanego z działalnością Spółki i Grupy,
- f) nadzór nad systemem kontroli wewnętrznej w Spółce i Grupie,
- g) sprawy formalno-prawne, w tym zatwierdzenie Regulaminu Komitetu Audytu,
- h) ocena oraz zatwierdzenie sprawozdań finansowych Spółki i Grupy,

Szczegółowy zakres czynności i uchwał podejmowanych przez Radę Nadzorczą w 2017 roku znajduje się w protokołach z posiedzeń Rady Nadzorczej, które znajdują się w siedzibie Spółki w Krakowie.

W związku z zasadą szczegółową nr II.Z.11. zawartą w części II "Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016" uchwałą nr 10/05/2017 z dnia 29 maja 2017 r. Rada Nadzorcza Comarch S.A. pozytywnie zaopiniowała projekty uchwał Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Spółki, które odbyło się w dniu 27 czerwca 2017 r.

Na stronie www.comarch.pl, zgodnie z zasadą szczegółową nr I.Z.1.14. zawartą w części I "Dobrych Praktyk Spółek Notowanych na GPW 2016" zostało opublikowane „Sprawozdanie z działalności Rady Nadzorczej i ocena sytuacji Comarch S.A. w 2016 roku” z uwzględnieniem pracy jej komitetów, wraz z przekazaną przez radę nadzorczą oceną systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem istotnym dla Spółki. Rada Nadzorcza dokonywała bieżącej oceny, czy istnieją związki lub okoliczności, które mogą wpłynąć na spełnienie przez danego Członka Rady kryteriów niezależności i ustaliła, że co najmniej dwóch Członków Rady Nadzorczej spełnia

kryteria niezależności określone w zasadzie szczegółowej II.Z.4 Dobrych praktyk spółek notowanych na GPW 2016.

W okresie objętym sprawozdaniem Rada Nadzorcza monitorowała aktualną sytuację Spółki oraz opiniowała bieżące oraz planowane działania Comarch S.A. W szczególności Rada Nadzorcza dokonała przeglądu kwartalnych, półrocznych oraz rocznych sprawozdań finansowych Comarch S.A. oraz Grupy Kapitałowej Comarch. Każdorazowo po publikacji raportów finansowych miały miejsce posiedzenia Rady Nadzorczej, na których Rada zapoznawała się z wynikami finansowymi oraz bieżącą działalnością Spółki i analizowała zakres, rzetelność, prawidłowość oraz przejrzystość danych (w tym finansowych) prezentowanych przez Spółkę. Rada Nadzorcza zapoznawała się szczegółowo z sytuacją finansową poszczególnych sektorów biznesowych Spółki. Zarząd Spółki i uprawnieni pracownicy zapewnili Radzie Nadzorczej w tym zakresie dostęp do źródeł informacji i dokumentów, a także przygotowali stosowne prezentacje oraz udzielili niezbędnych wyjaśnień na temat sytuacji finansowej a także przedsięwzięć realizowanych przez Spółkę. Rada Nadzorcza odbyła również spotkanie z przedstawicielami podmiotu uprawnionego do badania i przeglądu sprawozdań finansowych Comarch S.A. oraz Grupy Kapitałowej Comarch. Rada Nadzorcza zapoznawała się także ze strukturą organizacyjną Spółki oraz wydawała rekomendacje w zakresie jej udoskonalenia. Rada Nadzorcza zapoznawała się również z inwestycjami prowadzonymi przez Spółkę oraz wydawała związane z nimi zalecenia.

Zdaniem Rady Nadzorczej przyjęte przez Spółkę i Grupę Kapitałową metody rachunkowości zostały zastosowane zgodnie z obowiązującymi w tej mierze przepisami prawa. W opinii Rady Nadzorczej współpraca z Zarządem Comarch S.A. układała się bez zastrzeżeń a Zarząd przedstawiał wymagane informacje w sposób rzetelny, prawidłowy i jasny.

Funkcję podmiotu uprawnionego do badania i przeglądu sprawozdań finansowych za 2017 rok w Spółce pełniła BDO Sp. z o.o. Uchwała w sprawie wyboru podmiotu świadczącego usługi w zakresie badania i przeglądu sprawozdań finansowych Comarch S.A. za rok 2017 i 2018 została podjęta przez Radę Nadzorczą 29 maja 2017 r. W opinii Rady Nadzorczej podmiot uprawniony do badania i przeglądu sprawozdań finansowych Comarch S.A. oraz Grupy Kapitałowej Comarch został wybrany zgodnie z przepisami prawa a biegli rewidenci, dokonujący tego badania i przeglądu, spełniali warunki do wydania bezstronnej i niezależnej opinii o badaniu, zgodnie z właściwymi przepisami prawa krajowego.

W ocenie Rady Nadzorczej, skład osobowy oraz zróżnicowanie kompetencji członków Rady pozwalają na skuteczne i należyte sprawowanie nadzoru nad działalnością Spółki we wszystkich obszarach jej działalności. Członkowie Rady są zróżnicowani zarówno pod względem płci, wieku jak i kierunku wykształcenia. Wszyscy posiadają wiedzę oraz umiejętności poparte wieloletnim doświadczeniem zawodowym. Co najmniej dwóch Członków Rady Nadzorczej spełnia kryteria niezależności określone w zasadzie szczegółowej II.Z.4 Dobrych praktyk spółek notowanych na GPW 2016.

Rada Nadzorcza Comarch S.A. ocenia swoją pracę w 2017 roku jako efektywną. Członkowie Rady wypełniali swoje obowiązki z zaangażowaniem, uczestnicząc w większości przypadków w pełnym składzie w jej obradach.

W okresie od 1 stycznia 2017 roku do 31 grudnia 2017 roku w skład Komitetu Audytu (odpowiednik Komisji Rewizyjnej w rozumieniu załącznika I do Zalecenia Komisji Europejskiej z dnia 15 lutego 2005 r. dotyczącego roli dyrektorów niewykonawczych (...)), wchodziły Pani Danuta Drobnik jako Przewodnicząca Komitetu Audytu, Pani Elżbieta Filipiak jako Członek Komitetu Audytu oraz Pan Robert Bednarski jako Członek Komitetu Audytu. Zgodnie z informacjami posiadanymi przez Spółkę dwóch członków Komitetu Audytu spełnia warunki niezależności, w tym Przewodnicząca oraz przynajmniej jeden z nich posiada kwalifikacje w dziedzinie rachunkowości lub rewizji finansowej. Co najmniej jeden członek Komitetu Audytu posiada wiedzę i umiejętności z zakresu branży, w której działa Spółka.

Komitet Audytu zajmował się w 2017 roku w szczególności:

- 1) monitorowaniem procesu sprawozdawczości finansowej;
- 2) monitorowaniem skuteczności systemów kontroli wewnętrznej, audytu wewnętrznego oraz zarządzania ryzykiem;
- 3) monitorowaniem wykonywania czynności rewizji finansowej;
- 4) monitorowaniem niezależności biegłego rewidenta i podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych;

W zakresie uprawnień, Rada Nadzorcza oraz Komitet Audytu zapraszały do udziału dodatkowe osoby w ich obradach, takich jak członków władz Spółki i biegłych rewidentów.

Ocena sposobu wypełniania obowiązków informacyjnych dotyczących stosowania ładu korporacyjnego

W ocenie Rady Nadzorczej Spółka w 2017 roku w sposób prawidłowy wypełniała obowiązki informacyjne w zakresie stosowania zasad ładu korporacyjnego, określone w Regulaminie Giełdy oraz przepisach dotyczących informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych.

Od stycznia 2016 roku Spółka podlega zasadom przyjętym w dniu 13 października 2015 r. przez Radę Giełdy, uchwałą Nr 26/1413/2015 w sprawie przyjęcia nowego zbioru zasad ładu korporacyjnego pod nazwą „Dobre Praktyki Spółek Notowanych na GPW 2016”. Comarch S.A. opublikowała raport na temat stosowania przez nią zasad i rekomendacji wynikających z nowego zbioru zasad ładu korporacyjnego oraz zamieściła stosowną informację na stronie internetowej Spółki. Zgodnie z opublikowanym raportem Spółka nie stosuje Rekomendacji IV.R.2 oraz zasady szczegółowej VI.Z.4.

Ocena racjonalności prowadzonej przez Spółkę polityki w zakresie działalności sponsoringowej i charytatywnej

- Spółka Comarch S.A. od lat podejmuje liczne działania prospołeczne m.in. poprzez aktywne wspieranie sportu, obejmowanie mecenatem wydarzeń kulturalnych, wspieranie edukacji i rozwoju nauki oraz angażowanie się w pomoc najbardziej potrzebującym. Rada Nadzorcza pozytywnie ocenia prowadzoną przez Comarch S.A. politykę w zakresie działalności sponsoringowej oraz charytatywnej, realizowaną m.in. poprzez: współpracę z Parafią Mariacką w

dziele poprawy jakości muzyki organowej w kościele Mariackim oraz organizacji Mariackiego Festiwalu Organowego

- sponsorowanie koncertu Last Night of the Proms
- organizację dwóch edycji konkursu grantowego #ComarchCares, w którym zespoły pracowników Comarch S.A. wraz z wybraną instytucją, mogły zgłaszać projekty konkursowe, wspierające społeczności lokalne i przyczyniające się do rozwiązywania problemów w takich obszarach jak: nowe technologie, ekologia i ochrona zwierząt, kultura, edukacja, sport, profilaktyka uzależnień, działania na rzecz osób niepełnosprawnych, dzieci i młodzieży wykluczonej społecznie, seniorów.
- wspieranie inicjatyw pracowniczych w zakresie organizacji świątecznych zbiórek rzeczowych dla osób potrzebujących.
- organizację zbiórek rzeczowych dla schronisk i fundacji pomagających czworonogom.
- zorganizowanie akcji sadzenia drzew: pracownicy firmy Comarch S.A wraz ze swoimi rodzinami posadzili 250 sadzonek cisów w Ogrodzie Florianka na krakowskich Plantach
- organizację Małopolskiej Nocy Naukowców.
- promowanie zdrowego i aktywnego stylu życia wśród swoich pracowników, poprzez zachęcanie pracowników do przyjeżdżania rowerem do pracy, udostępnienie odpowiedniej infrastruktury (wydzielone miejsca postojowe dla rowerów, szatnie, mobilne warsztaty, akcje serwisowe), wsparcie udziału pracowników w zawodach sportowych, imprezach biegowych, organizację firmowych rywalizacji biegowych ComarchONrun, rowerowych ComarchONbike oraz ComarchONmove

W ocenie Rady działania podejmowane przez Spółkę w tym zakresie są racjonalne, przynoszą korzyści społeczeństwu oraz wywierają pozytywny wpływ na wizerunek Spółki.

**Ocena sytuacji Spółki
z uwzględnieniem oceny systemu kontroli wewnętrznej
i systemu zarządzania ryzykiem istotnym dla Spółki, compliance oraz funkcji
audytu wewnętrznego**

Rada Nadzorcza pozytywnie ocenia wyniki finansowe osiągnięte przez Spółkę w 2017 roku, jak również jej obecną sytuację finansową. Spółka osiągnęła w 2017 roku satysfakcjonujące wyniki finansowe, mimo trudnych warunków rynkowych oraz mimo zwiększonych kosztów działalności. W minionym roku przychody ze sprzedaży wzrosły o 6,3 mln zł w porównaniu do 2016 roku i osiągnęły wartość 755,5 mln zł. Zysk z działalności operacyjnej osiągnął wartość 40,5 mln zł, natomiast zysk netto 39,3 mln zł. Rentowność operacyjna w 2017 roku wyniosła 5,4%, natomiast rentowność netto 5,2%.

Rada Nadzorcza pozytywnie opiniuje kontynuowanie przez Spółkę w 2017 roku inwestycji w nowe i w udoskonalanie istniejących produktów informatycznych. Nakłady na prace badawcze przekroczyły 19,1% przychodów ze sprzedaży, były one finansowane przede wszystkim ze środków własnych. Spółka intensywnie rozwijała nową generację systemów lojalnościowych oraz systemów ERP, rozwiązania z zakresu Smart City, a także kontynuowała prace R&D w zakresie rozwiązań IT dla medycyny (kompleksowy projekt „Miasto Zdrowia”) oraz w zakresie własnych rozwiązań hardware i opartych na nich usługach (Internet of Things). Spółka kontynuowała również udoskonalanie pozostałych oferowanych produktów. W minionym roku Spółka szczególnie naciskała na rozwój sprzedaży rozwiązań informatycznych w modelu usługowym - Comarch jest jednym z liderów rynkowych w tym zakresie. W 2017 roku uruchomiona została w oparciu o infrastrukturę Comarch Data Center prywatna ujednolicona i elastyczna chmura obliczeniowa o najwyższych standardach bezpieczeństwa Comarch Enterprise Cloud Platform (IaaS i PaaS). Dzięki temu rozwiązaniu klienci Comarch będą mogli czerpać korzyści z współdzielenia kosztów infrastruktury IT, zwiększenia wydajności, pełnej kontroli nad posiadanymi zasobami przy jednoczesnej optymalizacji niezawodności dostępu danych firmowych i maksymalizacji elastyczności posiadanych rozwiązań informatycznych. Rada Nadzorcza zwraca uwagę, że kluczowym elementem dla dalszego rozwoju przedsiębiorstwa niezmiennie pozostają inwestycje w kapitał ludzki. Spółka na koniec 2017 roku zatrudniała w Krakowie i pozostałych krajowych oddziałach 4 303 osoby, będąc tym samym największym polskim pracodawcą wśród firm informatycznych. Szczególnie pozytywne efekty przyniósł coroczny program staży studenckich, dzięki któremu Comarch S.A. jest postrzegany jako jeden z pracodawców pierwszego wyboru na krajowym rynku pracy w branży informatycznej. Dzięki zakończeniu kolejnych inwestycji infrastrukturalnych takich jak budowa budynku biurowego SSE7 w Krakowie Spółka wydatnie zwiększyła jakość stanowisk pracy. W ocenie Rady Nadzorczej Spółka nie miała do tej pory dużych problemów z pozyskaniem odpowiedniej ilości pracowników, jednak coraz trudniejsza sytuacja na rynku pracy będzie miała wpływ na sytuację Spółki w kolejnych okresach.

Rada Nadzorcza uważa za słuszną dalszą realizację przez Spółkę strategii wzrostu opartej na dywersyfikacji działalności pomiędzy różne segmenty branżowe, rozwoju własnych produktów oraz sprzedaży ich na rynku globalnym. Dzięki szerokiej i kompleksowej ofercie nowoczesnych rozwiązań informatycznych oraz wysokiej jakości usług Comarch S.A. jest pierwszym pod względem wielkości rodzimym producentem oprogramowania IT w Polsce oraz jednym z wiodących dostawców informatyki w kraju oraz na rynkach międzynarodowych. Spółka jest w stanie z sukcesem pozyskiwać i realizować największe kontrakty informatyczne, czego przykładem jest wybór w minionym roku Comarch na realizatora umowy na świadczenie usług wsparcia, eksploatacji i utrzymania Kompleksowego Systemu Informatycznego ZUS. Rada Nadzorcza potwierdza słusność inwestycji w podmioty zależne. Znaczne nakłady ponoszone od kilku lat w rozbudowę i utrzymanie globalnej sieci sprzedaży (Global Business Center) przyczyniły się do wzrostu międzynarodowej rozpoznawalności marki i oferty Comarch, co skutecznie wspiera oferowanie rozwiązań Spółki na nowych rynkach. W minionym roku Comarch S.A. utworzyła nowe spółki zależne – Comarch Japan KK z siedzibą w Tokio i Comarch Saudi Arabia Co. z siedzibą w Rijadzie, a także przejęła 100% udziałów spółki Geopolis sp. z o.o., producenta systemów GIS z siedzibą w Toruniu.

Rada Nadzorcza za pośrednictwem Komitetu Audytu monitoruje skuteczność systemów kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem, compliance oraz funkcji audytu wewnętrznego. Raz w roku przedstawiciel zarządu przedstawia Komitetowi Audytu opis funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej oraz ocenę skuteczności jego działania. Komitet Audytu dokonał oceny skuteczności działania systemu kontroli wewnętrznej i nie stwierdził potrzeby dokonania wyodrębnienia organizacyjnego funkcji audytu wewnętrznego.

W 2017 roku Rada Nadzorcza dokonywała także stałej analizy obszarów ryzyka związanych z działalnością Spółki oraz analizy sposobu zarządzania tymi ryzykami przez Zarząd.

Jako najważniejsze ryzyka operacyjne w 2017 roku uznano:

- a) ryzyka związane z pracami R&D (wytwarzanie własnych produktów softwarowych);
- b) ryzyka związane z realizacją kontraktów długoterminowych;
- c) ryzyka związane z niedotrzymaniem warunków umów i skorzystaniem przez kontrahentów z udzielonych im gwarancji dobrego wykonania lub przysługujących im kar umownych;
- d) ryzyka zagranicznego otoczenia gospodarczego, prawnego i politycznego związane z realizacją kontraktów eksportowych;
- e) ryzyko rotacji personelu, ryzyko braku możliwości zatrudnienia odpowiedniej ilości wykwalifikowanych pracowników, ryzyko wzrostu kosztów pracy;
- f) ryzyka związane z terroryzmem międzynarodowym, utrudniające delegowanie pracowników w podróże służbowe w niektóre rejony świata.

W zakresie ryzyka finansowego Rada Nadzorcza dostrzegała następujące zagrożenia:

- a) ryzyko kredytowe kontrahentów Comarch;

- b) ryzyko zmiany stóp procentowych, mających wpływ na koszty obsługi zaciągniętych kredytów bankowych;
- c) zmienność kursów walutowych, w szczególności EUR/PLN i USD/PLN, GBP/PLN, EUR/USD oraz BRL/PLN wpływającą na opłacalność sprzedaży zagranicznej;
- d) ryzyko płynności finansowej i zwiększone oczekiwania klientów w zakresie finansowania projektów informatycznych przez dostawców IT, związane z upowszechnieniem się sprzedaży produktów i usług informatycznych w modelu usługowym („cloud computing”).

W ocenie Rady Nadzorczej Zarząd właściwie identyfikuje ryzyka z działalnością Spółki i skutecznie nimi zarządza. Sprawozdania finansowe przedstawiają rzetelny i kompletny obraz sytuacji Spółki.

Rada Nadzorcza szczególnie docenia konsekwentne realizowanie przez Spółkę misji sprzedawania innowacyjnej myśli technicznej polskich inżynierów na całym świecie. Rada Nadzorcza zwraca także uwagę na fakt, że poza działalnością biznesową Comarch S.A. prowadzi także działalność prospołeczną, wspiera organizacje pozarządowe oraz akcje charytatywne, jest mecenasem kultury, sztuki i sportu. W 2017 roku Comarch S.A. został m.in. współfundatorem nowych organów oraz projektu rewitalizacji przestrzeni muzycznej w kościele Mariackim w Krakowie.

**Załącznik nr 3 do uchwały nr 07/05/2018
Rady Nadzorczej Comarch S.A.**

**Ocena sytuacji Grupy Comarch
z uwzględnieniem oceny systemu kontroli wewnętrznej
i systemu zarządzania ryzykiem istotnym dla Grupy, compliance oraz funkcji
audytu wewnętrznego**

Rada Nadzorcza pozytywnie ocenia osiągnięcie przez Grupę założonych na 2017 rok celów rozwojowych i finansowych, mimo trudnych warunków rynkowych w niektórych segmentach (sektor publiczny i medyczny) oraz zwiększonych kosztów działalności. W minionym roku przychody ze sprzedaży utrzymały się na zbliżonym do ubiegłorocznego poziomie i osiągnęły wartość 1 102,5 mln zł. Zysk z działalności operacyjnej osiągnął wartość 35,8 mln zł, natomiast zysk netto 43,5 mln zł. Rentowność operacyjna w 2017 roku wyniosła 3,2%, natomiast rentowność netto 3,8%.

Rada Nadzorcza pozytywnie opiniuje dokonane w 2017 roku przez Grupę Comarch inwestycje w nowe i w udoskonalanie istniejących produktów informatycznych. Nakłady na prace badawcze przekroczyły 16,3% przychodów ze sprzedaży, były one finansowane przede wszystkim ze środków własnych. Grupa intensywnie rozwijała nową generację systemów lojalnościowych oraz systemów ERP, rozwiązania z zakresu Smart City, a także prowadziła prace R&D w zakresie rozwiązań IT dla medycyny (rozwiązania telemedyczne, projekt „Miasto Zdrowia”, systemy HIS) oraz w zakresie własnych rozwiązań hardware i opartych na nich usługach (Internet of Things). Grupa kontynuowała również udoskonalanie pozostałych oferowanych produktów. W minionym roku Grupa kładła szczególny nacisk na rozwój sprzedaży rozwiązań informatycznych w modelu usługowym - Comarch jest jednym z liderów rynkowych w tym zakresie. W 2017 uruchomiona została w oparciu o infrastrukturę Comarch Data Center prywatna, ujednolicona i elastyczna chmura obliczeniowa o najwyższych standardach bezpieczeństwa Comarch Enterprise Cloud Platform (IaaS i PaaS). Dzięki temu rozwiązaniu klienci Comarch będą mogli czerpać korzyści ze współdzielenia kosztów infrastruktury IT, zwiększenia wydajności, pełnej kontroli nad posiadanymi zasobami przy jednoczesnej optymalizacji niezawodności dostępu do danych firmowych i maksymalizacji elastyczności posiadanych rozwiązań informatycznych. W związku z tym projektem Grupa rozbudowała posiadaną infrastrukturę, w minionym roku zakończona została budowa nowoczesnego Comarch Data Center w Lille we Francji. Rada Nadzorcza zwraca uwagę, że kluczowym elementem dla dalszego rozwoju przedsiębiorstwa są inwestycje w kapitał ludzki. Grupa na koniec 2017 roku zatrudniała 5 541 pracowników na całym świecie, jest największym pracodawcą wśród firm informatycznych w Polsce. Szczególnie pozytywne efekty przyniósł coroczny program staży studenckich, dzięki któremu Grupa Comarch jest postrzegana jako jeden z pracodawców pierwszego wyboru na krajowym rynku pracy w branży informatycznej. Dzięki zakończeniu kolejnych inwestycji infrastrukturalnych takich jak budowa budynków biurowych w Krakowie i w Łodzi Grupa mogła w minionym roku wydatnie zwiększyć jakość oferowanych stanowisk pracy.

W ocenie Rady Nadzorczej Grupa nie miała do tej pory dużych problemów z pozyskaniem odpowiedniej ilości pracowników, jednak coraz trudniejsza sytuacja na rynku pracy będzie miała wpływ na sytuację Grupy w kolejnych okresach.

Rada Nadzorcza uważa za słuszną dalszą realizację przez Grupę strategii wzrostu opartej na dywersyfikacji swojej działalności pomiędzy różne segmenty branżowe, rozwoju własnych produktów oraz sprzedaży ich na rynku globalnym. Dzięki szerokiej i kompleksowej ofercie nowoczesnych rozwiązań informatycznych oraz wysokiej jakości usług Grupa Comarch jest czołowym producentem oprogramowania IT w Polsce oraz jednym z wiodących dostawców informatyki na rynkach międzynarodowych. Grupa jest w stanie z sukcesem pozyskiwać i realizować największe kontrakty informatyczne, czego przykładem jest wybór w minionym roku Comarch na realizatora umowy na świadczenie usług wsparcia, eksploatacji i utrzymania Kompleksowego Systemu Informatycznego ZUS. W 2017 roku Grupa z sukcesem kontynuowała strategię wzrostu opartą na dywersyfikacji swojej działalności pomiędzy różne segmenty branżowe, rozwoju własnych produktów oraz sprzedaży ich na rynku globalnym. Zarząd Comarch podkreśla, że Grupa od kilku lat ponosi znaczne nakłady w rozbudowę i utrzymanie globalnej sieci sprzedaży (Global Business Center), dzięki czemu wzrasta międzynarodowa rozpoznawalność marki i oferty Comarch, co skutecznie wspiera oferowanie rozwiązań Grupy na nowych rynkach. W minionym roku do Grupy dołączyły nowo utworzone spółki zależne – Comarch Japan KK z siedzibą w Tokio i Comarch Saudi Arabia Co. z siedzibą w Rijadzie, a także przejęta spółka Geopolis sp. z o.o., producent systemów GIS z siedzibą w Toruniu.

Rada Nadzorcza za pośrednictwem Komitetu Audytu monitoruje skuteczność systemów kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem, compliance oraz funkcji audytu wewnętrznego. Raz w roku przedstawiciel zarządu przedstawia Komitetowi Audytu opis funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej oraz ocenę skuteczności jego działania. Komitet Audytu dokonał oceny skuteczności działania systemu kontroli wewnętrznej i nie stwierdził potrzeby dokonania wyodrębnienia organizacyjnego funkcji audytu wewnętrznego.

W 2017 roku Rada Nadzorcza dokonywała także stałej analizy obszarów ryzyka związanych z działalnością Grupy oraz analizy sposobu zarządzania tymi ryzykami przez Zarząd.

Jako najważniejsze ryzyka operacyjne w 2017 roku uznano:

- a) ryzyko związane z pracami R&D (wytwarzanie własnych produktów softwarowych);
- b) ryzyko związane z realizacją kontraktów długoterminowych;
ryzyka związane z niedotrzymaniem warunków umów i skorzystaniem przez kontrahentów z udzielonych im gwarancji dobrego wykonania lub przysługujących im kar umownych;
- c) ryzyko zagranicznego otoczenia gospodarczego, prawnego i politycznego związane z realizacją kontraktów eksportowych;

- d) ryzyko rotacji personelu, ryzyko braku możliwości zatrudnienia odpowiedniej ilości wykwalifikowanych pracowników, ryzyko wzrostu kosztów pracy;h
- e) ryzyko związane z terroryzmem międzynarodowym, utrudniające delegowanie pracowników w podróże służbowe w niektóre rejony świata.

W zakresie ryzyka finansowego Rada Nadzorcza dostrzegała następujące zagrożenia:

- a) ryzyko kredytowe kontrahentów Comarch;
- b) ryzyko zmiany stóp procentowych, mających wpływ na koszty obsługi zaciągniętych kredytów bankowych;
- c) zmienność kursów walutowych, w szczególności EUR/PLN i USD/PLN, GBP/PLN, EUR/USD oraz BRL/PLN wpływającą na opłacalność sprzedaży zagranicznej;
- d) ryzyko płynności finansowej i zwiększone oczekiwania klientów w zakresie finansowania projektów informatycznych przez dostawców IT, związane z upowszechnieniem się sprzedaży produktów i usług informatycznych w modelu usługowym („cloud computing”).

W ocenie Rady Nadzorczej Zarząd właściwie identyfikuje ryzyka z działalnością Grupy i skutecznie nimi zarządza. Sprawozdania finansowe przedstawiają rzetelny i kompletny obraz sytuacji Grupy.

Rada Nadzorcza szczególnie docenia konsekwentne realizowanie przez Grupę misji sprzedawania innowacyjnej myśli technicznej polskich inżynierów na całym świecie. Rada Nadzorcza zwraca także uwagę na fakt, że poza działalnością biznesową Grupa Comarch prowadzi także działalność prospołeczną, wspiera organizacje pozarządowe oraz akcje charytatywne, jest mecenasem kultury, sztuki i sportu - także poza granicami Polski. W 2017 roku Comarch został m.in. współfundatorem nowych organów oraz projektu rewitalizacji przestrzeni muzycznej w kościele Mariackim w Krakowie.